

NATURBRUKETS
YRKESNÄMND

Augusti 2018

NYHETSREV nr 34 – 2018-08

Välkommen till NYN:s nyhetsbrev som utkommer ca två gånger per år.

Läs mer på www.nyn.se

Kontakter med departement och myndigheter

Aktuellt från Skolverket

Nationella rådet för naturbruksprogrammet

Den 8 februari hölls arbetsmöte med Nationella programrådet för naturbruksprogrammet. Huvudsyftet var att titta på ansökningar om kurser som naturbruksgymnasier inkommit med kring särskilda varianter mm. Programrådet ombads av Skolverket att avstyrka eller tillstyrka om det finns ett nationellt intresse för de ansökta utbildningarna.

Den 14 februari höll Skolverket mandatperiodens sjunde konferens för samtliga nationella programråden. Programmet kretsade kring information om yrkesprovsuppdraget, försöksverksamhet med branschskolor (se nedan under rubriken Branschskola trädgård) och om arbetet med riksrekrytering och särskilda varianter.

Den 7 maj höll Skolverket konferens för de nationella programråden med bl.a. information om lärlingsanställning och yrkesprov samt introduktion om bristen på yrkeslärare och Skolverkets jämställdhetsuppdrag. En workshop genomfördes om sammanhållna yrkesutbildningar. På eftermiddagen hölls programvisa programrådsmöten. Nationella rådet naturbruk behandlade bl.a. frågor om det pågående arbetet med förslag till ny inriktning och revidering av några gamla. I Skolverkets arbete med att locka fler yrkesaktiva att bli yrkeslärare vill Skolverket ha in rådets idéer kring på vilket sätt yrkesnämnderna kan bidra till att öka intresset för att få fler behöriga yrkeslärare.

Skolverkets försöksverksamhet med yrkesprov

Den 25 maj lämnade NYN in en ansökan till Skolverket om att i samverkan med yrkeslärare medverka i försöksverksamhet med yrkesprov inom utbildning på gymnasial nivå. Ansökan gäller NYN:s Grönt Kort mjölk men kan också komma att utökas till övriga kort. Försöksverksamheten påbörjas hösten 2018 och ska pröva om yrkesprov kan bidra till att stärka yrkesutbildningens arbetsmarknadsrelevans, öka samverkan mellan skola och arbetsliv och tydliggöra vad yrkesutbildningarna leder till.

20 juni beviljade Skolverket NYN:s ansökan om försöksverksamhet med yrkesprov. Uppstartsmöte genomfördes på Skolverket den 30 augusti. Syftet med mötet var att alla deltagare ska komma igång med sitt arbete med att utforma yrkesprov, ge möjlighet för alla medverkande i försöksverksamheten att träffas och utbyta tankar och erfarenheter, ge

förslag och idéer till utformandet av yrkesproven och säkerställa att alla medverkande har förstått uppdraget.

Bakgrund

Försöksverksamheten ska pröva om yrkesprov kan bidra till att stärka yrkesutbildningens arbetsmarknadsrelevans, öka samverkan mellan skola och arbetsliv och tydliggöra vad yrkesutbildningarna leder till.

Yrkesprovet för olika yrkesutgångar eller yrkesområden ska utformas gemensamt av en yrkeslärare och en branschkontakt med god kännedom inom branschen. Yrkesläraren måste ha en anställning så att yrkesprovet, när det är utformat, praktiskt kan prövas i verksamhet. Branschkontakten måste vara godkänd av yrkesnämnd eller motsvarande så att yrkesprovet blir relevant på nationell nivå.

Yrkesprov ska prövas inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och inom gymnasieskolans introduktionsprogram och nationella program. Yrkesproven kan även prövas inom särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå och gymnasiesärskolan förutsatt att det finns branscher och yrkeslärare som vill medverka för dessa skolformer.

I försöksverksamheten ingår att ta fram rutiner för hur elevens genomförande av yrkesprovet kan bedömas på ett likvärdigt och yrkesmannamässigt sätt.

Försöksverksamheten kommer att pågå till och med 2021. Skolverkets förhoppning är att de första yrkesproven kommer att testas hösten 2018 och att nya deltagare i försöksverksamheten sedan utformar och testar ytterligare prov ända fram till 2021. Skolverket kommer att stödja dem som medverkar i försöksverksamheten till exempel genom att ordna gemensamma arbetsmöten men även utifrån enskilda behov. Ekonomisk ersättning utgår endast till yrkeslärare som deltar i projektet och yrkesnämnderna förväntas stå för sina kostnader, enl. vad NYN erfar.

Skolverket beskriver följande ramar för försöksverksamheten:

- Yrkesprov ska rymmas inom nuvarande reglering för yrkesutbildning på gymnasial nivå.
- Ett framtagande av yrkesprov måste bygga på ett gemensamt engagemang från en skola eller verksamhet och berörd bransch; ett yrkesprov måste sanktioneras av båda parter.
- Utvecklandet av yrkesprov ska när så anses lämpligt utgå från sådant som finns idag, exempelvis befintliga yrkesprov, certifieringar och gymnasiearbetet.
- Yrkesprov ska huvudsakligen motsvara nivå 4 i Sveriges referensram för kvalifikationer (SeQF).
- Yrkesprov måste vara neutrala i förhållande till olika typer av skolor: kommunala eller fristående, branschskolor eller icke branschskolor.
- De yrkesprov som utformas ska prövas med elever men får inte vara förknippade med kostnader för dessa. Vidare får de endast innebära administrativa eller andra skäliga kostnader för utbildningsanordnaren.

Skolverket kommer från och med 2019 att utvidga försöksverksamheten med ytterligare ramar med inriktning mot exempelvis validering eller gymnasiearbetet.

Branschskola trädgård

Skolverket har under året påbörjat ett projekt med försöksverksamhet med branschskolor. Bakgrunden till branschskola kommer bl.a. från Utbildningsdepartementets särskilda utredare Amelie von Zweigbergk, med vilken NYN hade ett flertal kontakter (Yrkesprogramsutredningen U 2014:01 och förordning SFS 2017:623).

Branschskola är ett nytt sätt att stärka tillgången till yrkesutbildad arbetskraft på gymnasial nivå. Satsningen ger elever större möjligheter att välja yrkesutbildningar inom områden där det finns goda möjligheter till arbete.

Under perioden 2018 till 2023 pågår en försöksverksamhet runt om i Sverige med tio branschskolor som Skolverket har utsett. Skolorna erbjuder yrkesutbildning på gymnasial nivå inom yrkesområden som är efterfrågade på arbetsmarknaden.

Branschskolornas uppdrag

Branschskolorna tar emot elever från hela landet för utbildning i specifika yrkeskurser under delar av elevernas utbildning. Branschskolorna tillhandahåller utbildningar där det lokalt inte finns ett tillräckligt stort elevunderlag, men där efterfrågan på arbetskraft är stor. Branschskolorna kan genom ett entreprenadavtal med en kommun även utbilda elever inom kommunal vuxenutbildning.

Statsbidrag

Det finns ett statsbidrag kopplat till verksamheten med branschskolor. En skolhuvudman som vill lämna över undervisning till en branschskola kan ansöka om bidraget. Det är huvudmannen och branschskolan som tillsammans kommer överens om villkoren. Skolan som har lämnat över undervisning till branschskola har fortsatt ansvar för sina elever.

Några branschskolor som beviljats bidrag är Hvilan Utbildning AB, Åkarp - trädgård på gymnasial nivå och Burträsk Skellefteå - skogsmaskinförare på gymnasial nivå.

Förhoppningen är att satsningen kommer att leda till att fler etablerade naturbruks- och yrkesskolor kan erbjuda NB trädgård, utan att själva stå med långsiktiga och kostsamma investeringskostnader och rekrytering av personal. Vidare att skolor som redan erbjuder NB trädgård kan erbjuda fler yrkesutgångar t.ex. trädgårdsanläggning eller trädgårdsodlare inom frilands- och växthusodling.

Vad har hänt hittills på Hvilan och vad planeras?

- Man har utarbetat ersättningsmodell för köp av inriktnings- och fördjupningskurser.
- Kontaktat några huvudmän och diskuterat samverkan redan inför höstens gymnasieämssor.
- På gång att teckna samverkansavtal med någon huvudman för att komma igång ht19 med elever.
- En bredare kontakt med huvudmän – genomförs under hösten/vintern.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Den 27 mars var Naturbrukets Yrkesnämnd (NYN) inbjudna till branschmöte med Myndigheten för yrkeshögskolan i Västerås. Även Hästnäringens och Skogsbrukets yrkesnämnder deltog. På agendan var frågor kring hur yrkesnämnderna ser på vilka

övergripande omvärldsfaktorer som kommer att påverka våra branscher på fem års sikt. Diskuterades även hur vi bedömer att utbildningsutbudet nationellt tillgodoser den efterfrågan som finns på utbildade. Framkom att utbildningarna till Agrotekniker och Driftsledare har förhållandevis få sökande elever. 44 platser av 66 är outnyttjade vilket på sikt är ett bekymmer. NYN har löpande diskussioner med skolorna om vilka åtgärder som kan vidtas för att öka antalet sökande.

Utbildningsdepartementet

Skrivelse till gymnasieminister Anna Ekström

Under 2018 avser Skolverket att adjungera in skolledare och yrkeslärare i nationella programrådet. NYN har påtalat att syftet med nationella programrådet är att Skolverket skall inhämta arbetslivets synpunkter. De ledamöter som har utsetts skall tillsammans utgöra en bred representation av företrädare för programmets avnämare. NYN ifrågasätter starkt att företrädare för skolorna skall beredas plats i programrådet. NYN har tillsammans med HYN och SYN skrivit ett yttrande med fråga till Gymnasieminister Anna Ekström angående Skolverkets mandat att avvika från regeringsbeslut. I skrivelsen beskrivs Skolverkets, enligt vår uppfattning, felaktiga regeltolkning.

Besvarade remisser

Den 20 mars arrangerade SLA arbetsmöte med NYN och Hästnäringens samt Skogsbrukets yrkesnämnder. På agendan var remiss över Skolverkets förslag till konsekvensbeskrivning gällande förändringar inom gymnasieskolans program. Förslaget handlar bl.a. om de nya inriktningarna djurvård och hästhållning, vilket vi ser positivt på. Däremot är vi kritiska till inrättandet av en ny inriktning för naturturismen mot bakgrund av de utredningar som visar att det inte finns ett tydligt arbetsmarknadsbehov. Om det ändå blir en sådan ny inriktning vill yrkesnämnderna betona vikten av att upplägget blir sådant att man undviker inslag av äventyrsturism etc. Inriktningkurserna för naturturism bör enligt vår mening därför omfatta 700 poäng.

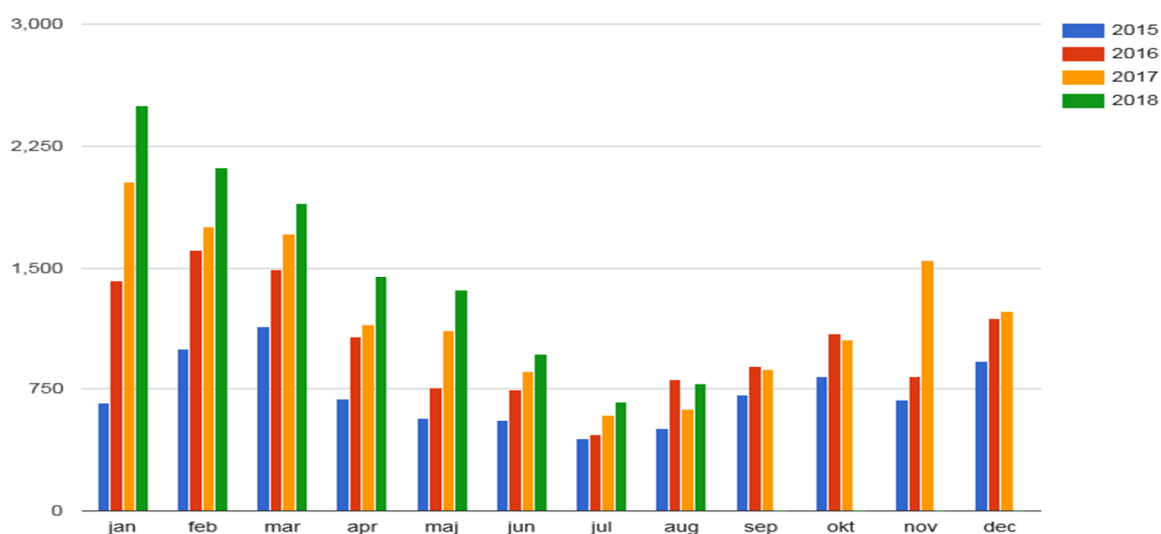
Gröna Jobb

Under våren och försommaren har arbetet med Gröna Jobb intensifierats. Många vill diskutera det gröna näringslivets roll på en arbetsmarknad i förändring. Vi försöker Gröna Jobb att ställa upp på branschdagar, seminarier och paneldiskussioner. Känsla är att det gröna näringslivet har tagit ett kliv framåt när det gäller att synas på arbetsmarknaden.

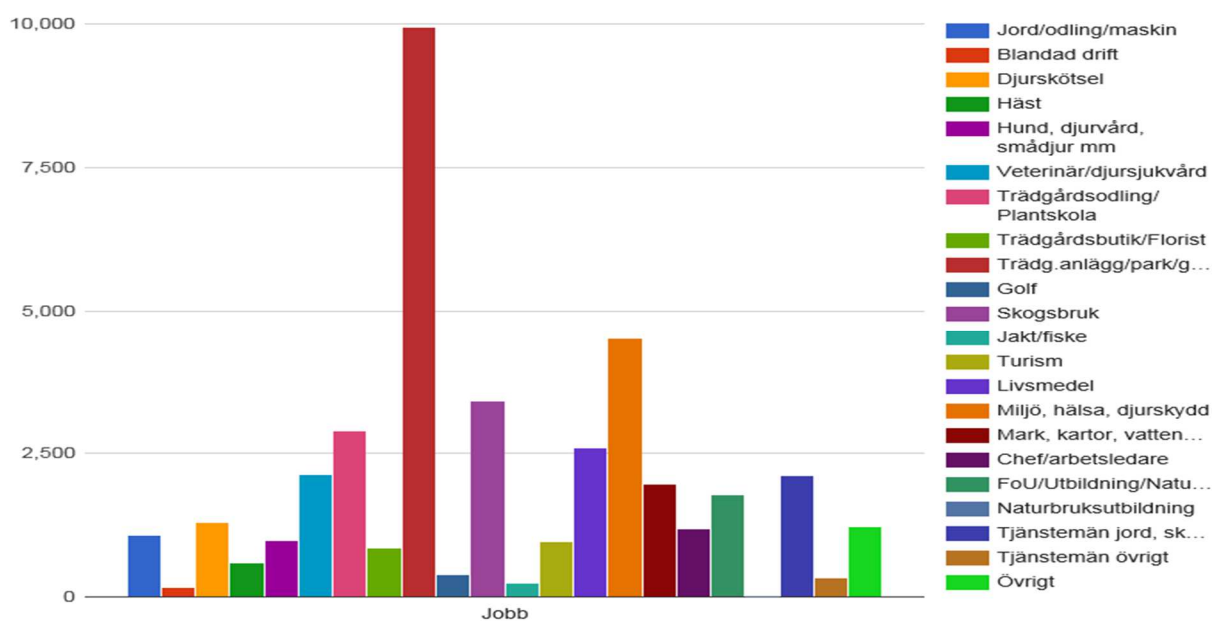
Vi har tagit fram nytt infomaterial, dels ett enklare dubbelsidigt ”kort” om vad vi erbjuder arbetsgivare och arbetstagare, dels ”pop ups”, en enklare mindre utrymmeskrävande och lättare variant av s.k. ”roll ups”. Korten är gratis och pop upsen har vi sålt till självkostnadspris.

Gröna Jobb har fortsatt god tillväxt. På fem år har de egeninlagda jobben tredubblats, många väljer oss som enda annonseringsplattform. Detta innebär också större krav på ökad service, fler frågor att besvara och i möjligaste mån godkännande av egeninlagda annonser två gånger om dagen alla veckans dagar. Antalet visningar av annonser har skjutit i höjden sedan vi började publicera utvalda annonser på FB.

Antal utannonserade jobb

Fördelning av jobb per kategori mellan 2015–2018

Grönt Kort

NYN har ansökt hos Skolverket om att i samverkan med yrkeslärare medverka i försöksverksamhet med yrkesprov inom utbildning på gymnasial nivå (se fördjupad information ovan under rubriken Försöksverksamhet med yrkesprov).

I juni höll NYN möte med diplomerarna av Grönt Kort. Redogjordes för erfarenheterna från vårens diplomeringsarbeten. Diskuterades den verklighet som blir allt vanligare med lågkvalificerade och repetitiva arbeten och hur den kan påverka NYN-modellen. Besluts att diplomerarna arbetar igenom NYN-modellen inför styrelsemötet i oktober och föreslår uppdateringar av dokumentet.

Totalt har hittills drygt 2 000 personer diplomerats för Grönt Kort, sedan start år 2005, se tabell nedan.

TABELL. Översikt för alla år hittills som NYN diplomerat Grönt Kort.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Totalt antal anmälda	37	37	47	98	124	236	302	340	321	291	236	287	-	-
Totalt antal diplomerade	36	32	42	94	108	194	224	262	281	238	169	195	82	69
Totalt antal omprov	12	15	19	23	26	51	51	73	61	61	34	32	-	-
Totalt antal godkända	27	25	36	72	92	169	164	208	213	171	129	146	54	51
Procent godkända	75	78	86	77	85	87	73	79	76	72	76	75	66	74

Yrkesbevis

Kansliet för Trädgårdsnäringens Centrala Yrkes Kommitté (TCYK) rapporterar följande statistik från antal utfärdade Yrkesbevis. För 2018 noterar TCYK rekord vad gäller antal utfärdade bevis, se tabell nedan. Siffran 957 år 2018 kan jämföras med 531 utfärdade Yrkesbevis året innan. Det är uppgång i branschen, kommenterar TCYK siffrorna

TABELL. Antal Yrkesbevis, t.o.m. juli 2018

1. Skötsel och förvaltning utemiljö	119
2. Ritningsläsning, avvägning och utsättning	145
3. Schakt, fyllning och dränering	49
4. Markbetong och asfalt	64
5. Trappor och murar	60
6. Naturstensarbeten	54
7. Gräsanläggning	12
8. Växtkännedom	183
9. Beskrining och trädvård	159
10. Lekredskap och träarbeten	85
11. Vår uppgift som kyrkogårdsarbetare	1
12. Vår uppgift som krematoritekniker	3
13. Plantskolist	23
Totalt	957

Källa: TCYK.

Aktuellt från styrelsen

Den 26 april höll Naturbrukets Yrkesnämnd, NYN, styrelsesammanträde i samband med naturbruksgymnasiernas rikskonferens i Västervik. Temat för konferensen var Samverkan på riktigt - nya möjligheter.

På styrelsens agenda var, förutom godkännande av årsredovisning, rapporter från arbetet i Skolverkets Nationella programråd och från möte med Myndigheten för yrkeshögskolan. Styrelsen deltog även på naturbruksskolornas konferens med presentation av NYN:s positioner kring lokala programråd och kring olika remissvar som man avgivit under året. Vid rikskonferensen framförde NYN, tillsammans med HYN och SYN, våra tankar i plenum kring rubriken "Samverkan på riktigt". NYN medverkade även i inriktningsgrupper för Djur, Lantbruk och Trädgård där man diskuterade olika samverkansformer, dvs vad krävs (stötestenar), fortbildning (som branschen kan erbjuda), och inriktningskurser i samverkan.

Den 31 maj genomförde NYN sitt årsmöte. Denna gång var mötet förlagt till Skogs- och Lantbrukstjänstemannaförbundets lokaler. Planerat var, förutom sedvanliga årsmötesförhandlingar, bl.a. en föredragning om Arbetsmarknadsutredningen (A2016:03), vilken dessvärre fick inställas.

Medlemsorganisationerna i Naturbrukets Yrkesnämnd anmälde följande styrelseledamöter, suppleanter, ordförande respektive vice ordförande t.o.m. nästa årsmöte, i enlighet med NYN:s stadgar:

Medlemsorganisation

LRF

SLA

Kommunal

SKAO

SLF

Trädgårdsanläggarna

LRF Trädgård

SLA SvDv

Adjungerad

Ordinarie ledamöter

Sara Helgstrand, ordf. (AU)
Sofia Karlsson
Emilia Astrenius Widerström
Lena Andersson (AU)
Kristine Wiklund
Anja Westberg v.ordf. (AU)
Jörgen Gustavsson
Lilly Kristensen
Henric Lagercrantz
Göran Andersson
Gunilla Nordberg
Lars-Olov Söderberg

Suppleanter

Jenny Höglund
Håkan Persson
Victoria Bondesson
-
-
Annica Nordström
-
Anders Knapp
Monica Timonen
Marcus Söderlind

Elevstatistik – naturbruksprogrammet

Naturbruksskolornas förening (NF) medlemsskolor hade i maj en något ökad andel av ungdomskullen jämfört med året innan. Samtidigt uppger NF att man fått fler medlemsskolor, vilket medför svårigheter att jämföra siffrorna mellan åren.

Nästa mätning avser per 15 september varvid vi får ett säkrare mått på hur många elever som verkligen går på skolorna. Mätningen publiceras efter kvalitetsgranskning senare under hösten.

	Förändring sökande mot året innan:			Förändring mot året innan:			Antal elever per inriktning i årskurs 2									
	procent	Sökande 15/5 1:a hand	Andel sökande % av årskull	Andel antagn % av årskull	relativt årskull	elevantal åk 1	Antagna 15/9 åk 1	Lantbruk	Trädgård	Skog	Djur	Häst	Naturturism	Övriga	Åk1+2+3	Årskull 31/12
1999	-	2178	2,20	2,30	-	-	2269	521	144	278	389	501	-	224	6 727	98 800
2000	14	2476	2,45	2,38	4	6	2409	428	148	245	402	558	-	264	6 468	101 220
2001	12	2767	2,61	2,38	0	4	2516	446	138	212	513	559	-	297	6 354	105 858
2002	30	3601	3,29	2,46	3	7	2691	399	126	254	571	593	-	314	6 478	109 482
2003	5	3784	3,38	2,88	17	20	3225	478	168	287	721	717	-	344	6 428	112 076
2004	15	4338	3,63	3,01	5	12	3598	497	166	331	786	797	-	430	9 430	119 381
2005	0	4341	3,54	3,00	0	3	3690	548	154	391	910	845	-	418	9 834	122 798
2006	4	4525	3,48	2,83	-6	0	3682	525	168	375	979	845	-	376	10 024	130 105
2007	-9	4101	3,17	2,76	-2	-3	3577	508	175	329	968	857	225	257	10 059	129 451
2008	-2	4037	3,17	2,75	-1	-2	3505	528	135	341	947	797	259	179	9 867	127 500
2009	-1	3980	3,25	2,78	1	-3	3397	558	123	370	1009	677	214	201	9 654	122 379
2010	-5	3780	3,20	3,03	9	5	3582	556	99	316	965	795	293	182	10 003	118 226
2011	-21	3003	2,73	2,71	-10	-17	2987	504	89	323	1024	782	274	216	9 274	110 072
2012	-8	2773	2,69	2,66	-2	-8	2744	507	77	305	916	579	190	134	8 573	103 013
2013	-4	2666	2,69	2,66	0	-4	2629	432	52	312	859	504	159	65	7 607	98 985
2014	-10	2401	2,42	2,35	-12	-11	2329	426	48	286	787	439	162	40	6 739	99 186
2015	1	2415	2,43	2,31	-2	-2	2288	411	34	247	809	405	186	8	6 486	99 226
2016	-1	2402	2,33	2,23	-3	0	2296	419	48	268	802	363	162	14	6 356	103 168
2017	4	2499	2,38	2,31	4	5	2419	344	56	255	817	340	170	69	6 519	104 892
2018	10	2753	2,49												110 574	

Källa: Naturbrukets Yrkesnämnd och Naturbruksskolornas Förening.

Notiser

Nämnden för internationellt praktikantutbyte

I juni höll Nämnden för internationellt praktikantutbyte inom naturbruk (praktikantnämnden) årsmöte. Antalet inresande praktikanter ökade 2017 till 354 jämfört med 259 året innan. Praktikantnämnden är organisatoriskt underställd Naturbrukets Yrkesnämnd. Den löpande verksamheten handhas av Jordbrukare-Ungdomens Förbund, JUF. Kommitténs verksamhet består av att främja praktikantutbytet mellan Sverige och andra länder.

Samverkan med Hästnäringens- och Skogsbrukets yrkesnämnder

Den 20 mars arrangerade SLA arbetsmöte med NYN och Hästnäringens samt Skogsbrukets yrkesnämnder. På agendan var remiss över Skolverkets förslag till konsekvensbeskrivning gällande förändringar inom gymnasieskolans program. Förslaget handlar bl.a. om de nya inriktningarna djurvård och hästhållning, vilket vi ser positivt på. Däremot är vi kritiska till inrättandet av en ny inriktning för naturturismen mot bakgrund av de utredningar som visar att det inte finns ett tydligt arbetsmarknadsbehov. Om det ändå blir en sådan ny inriktning vill yrkesnämnderna betona vikten av att upplägget blir sådant att man undviker inslag av äventyrsturism etc. Inriktningkurserna för naturturism bör enligt vår mening därför omfatta 700 poäng.

15 juni möttes kanslierna för NYN, HYN och SYN. Arbetsmötet var förlagt på Solvalla. På agendan var Skolverkets aviserade försöksverksamhet med yrkesprov, aktualiteter från

arbetet i Nationella programrådet och vår gemensamma skrivelse till Utbildningsdepartementet ang. att Skolverkets adjungerat in skolledare i programråden, samt WorldSkills.

Yrkes-SM och naturbruksgymnasierna

NYN deltog i Yrkes-SM i Uppsala under maj månad. Diskussioner pågår med naturbruksskolorna hur vi kan få större delaktighet och medverkan vid Yrkes-SM för att peka på utbildningar och jobb inom de gröna näringarna och naturbruket i stort.

Gymnasieguiden

I maj beslutade NYN att tillsammans med HYN och SYN finansiera en gemensam annons om Naturbruksprogrammet och framtidsmöjligheter i Gymnasieguiden, som skickas hem till alla 15-åringar, se något tillplattad bild nedan.

Välj Naturbruksprogrammet - NB

Finns på mer än 60 unika skolor över hela landet

På Naturbruksprogrammet får du:

- göra det du brinner och har passion för
- stimuleras och utvecklas i den riktning du vill
- en utbildning som är eftertraktad på arbetsmarknaden
- både praktik och teori i skolan
- arbeta med maskiner och annan modern teknik
- 15 veckor APL, arbetsplatsförlagt lärande, eller halva utbildningstiden som lärling
- grundläggande behörighet till högskolan eller annan vidareutbildning
- möjlighet att läsa naturvetenskap som ger särskild behörighet till högskolestudier

Efter NB får du möjlighet att:

- söka ditt drömjobb/bli egenföretagare
- jobba med djur, natur och teknik
- arbeta praktiskt ute i naturen
- se snabba resultat av ditt arbete
- arbeta självständigt med frihet under ansvar
- ta många egna beslut
- arbeta aktivt med miljö- och hållbarhetsfrågor

Läs mer om naturbruksprogrammet, jobb och vidarestudier på naturbruk.se

naturbruk.se

SLA:s Lantbrukssektion

13 juni medverkade NYN på SLA:s Lantbrukssektion med en presentation av verksamheten.

För ytterligare information - välkommen kontakta NYN:s kanslichef Michael Insulander, michael.insulander@lrf.se tel. 08-787 50 00.